

Sisältö

Alkusanat	9
Kiusaamisen myytit	13
Selitämmekö kiusaamisen näkymättömiin?	14
Miten toimin vanhempana ja opettajana?	18
Mitä kiusaamisella tarkoitetaan?	21
Toistuvuutta korostava määritelmä toimii tutkimuksessa	22
Varhaista puuttumista korostava määritelmä auttaa arjessa	23
Miten toimin vanhempana?	24
Miten toimin opettajana?	25
Kiusaaminen piiloisena ilmiönä	27
Miksi kiusaamisesta ei kerrota aikuisille?	28
Mistä kiusaamisen voi huomata?	30
Miten toimin aikuisena?	33
Koulussa tehtävä kiusaamiskysely	34
Millaista kiusaaminen on?	37
Fyysinen, henkinen ja sosiaalinen kiusaaminen	38
Sähköisissä viestimissä tapahtuva kiusaaminen	39
Miten toimin vanhempana?	41
Miten toimin opettajana?	42

Miksi kiusataan?	43
Valta-aseman tavoittelu ja kulttuuristen arvostusten vaikutus	44
Kyse ei ole kiusatun ominaisuuksista.....	47
Miten toimin aikuisena?.....	51
 Miltä kiusaaminen tuntuu?	53
Kiusaaminen nostattaa tunnemyrskyn	54
Miten toimin vanhempana?	55
Miten toimin koulun henkilökunnan jäsenenä?.....	56
 Kiusaamiseen puuttuminen on kaikkien tehtävä	59
Oppilaiden tai opiskelijoiden välinen kiusaaminen	60
<i>Koulun menettelytavat kiusaamiseen puuttumiselle</i>	60
<i>Puuttumismenettely aikuisen näkökulmasta</i>	61
<i>Verkkokiusaamiseen puuttuminen</i>	64
<i>Kiusaamisen käsitteleminen vanhempien ja koulun kesken</i>	65
<i>Menettelytavat tiivistettynä</i>	68
Kiusaaminen aikuisten ja lasten tai nuorten välillä	73
<i>Opettaja kiusaa oppilasta tai opiskelijaa</i>	73
<i>Oppilas tai opiskelija kiusaa opettajaa</i>	76
Kiusaaminen aikuisten välillä.....	78
<i>Vanhemmat kiusaavat opettajaa</i>	78
<i>Opettaja kiusaa toista opettajaa</i>	80
<i>Esimies kiusaa opettajaa</i>	82
<i>Opettaja kiusaa esimiestä</i>	83
 Jokaisella on oikeus turvalliseen kasvuun	85
Säädökset lapsen turvallisen kehityksen tukemiseksi	86
Kiusaaminen rikkoو hyvinvoinnin perusteita.....	88
Oikeus turvalliseen ympäristöön	90
Hyvinvointia voidaan rakentaa ennalta	91

Kiusaamisesta selviäminen	93
Sosiaaliset suhteet ja luottamus.....	94
Kiusaamisen aiheuttamat tunteet ja niiden käsittely	95
<i>Viha tai katkeruus</i>	96
<i>Inho</i>	96
<i>Tunteiden käsittely</i>	96
Minäkuvan vahvistaminen	98
Toivon näkökulma.....	99
Kiusaamisen ilmiön ymmärrys.....	100
Anteeksiantaminen	100
Uusi merkitys syntyä	101
Kiusaamisen vaikutukset kiusaajaan	101
Loppusanat	105
Hyödyllisiä linkkejä	107
Kirjallisuutta	109
Liitteet	113
Liite 1. Kiusaamiseen liittyvien tapahtumien kirjaamislomake.....	114
Liite 2. Kiusaamiskysely	116
Liite 3. Esimerkkejä hyvinvoinnin ja kiusaamisen käsittelemisestä vanhempainilloissa.....	118
Liite 4. Vaakamalli® ja yhteisön hyvinvointi	122